

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egy évre 10 11 — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " " "
Egy órára 1 " " "

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **ISZ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Negyedéves hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű hirdetések alkalmán jutányos áron vezetnek fel. Bélyeg-díjmin den külön beutalásért 30 kr.

Mi és az osztrákok.

Irta: **Hentaller Lajos.**

III.

Ha a függetlenségi párt megszűnik, ha a nemzetből a függetlenség iránti érzék kihál, akkor a magyarnak nincs többé létjogosultsága ezen a földön.

Akkor a magyar nemzet hajója a közönség levegőjében fog megállapodni és játékvá lesz egy időre a Bécsből fuvó szeleknek.

Hogy hová fogják hajtani e szelek? Azt előre nagyon bajos megmondani. Legbiztosabb azonban, hogy Lengyelország sorsára, s attól a percztől kezdve a magyar csak lakos lesz ezen a földön, de nemzet többé nem.

De hát mi is a különbség voltaképp közöttünk és a Lajthán tul lévő osztrák tartományok között?

Alkotmányunk!

Ha a magyar alkotmány lassankint átalakul, helyesebben mondva, közös-üges kormányaink régi jogainkat teljesen osztrák kaptafára huzzák, akkor le kell mondanunk nemzetiségünkről.

Ez az oka annak, hogy a függetlenségi pártnak soha, semmi körülmények között nem szabad a közös kormányokban bizni, azokkal transigálni, vagy kompromittálni.

A gyanakvás ösztökélt engem arra, hogy ne fogadjam el azt a kompromisz-

szumot, amit a lefolyt vita beszűntetésére vonatkozólag a pártok a kormány-nyal csináltak.

Mert nézetem szerint vakon hinni és a jövőre nézve előre lekötöni magát nem lehet, nem szabad.

A hitnek, bizalomnak helye lehet vallási dolgokban, de politikában, a nemzet életébe vágó ügyek elintézésénél nincs!

Az oly nép, mely vakon hisz és bizik a cselekvési szabadságát előre megkötö, az előbb utóbb tönkremegy és idegen nemzet rabszolgája lesz.

Mert azt kérdelem én, mi is tulajdonképpen az alkotmány?

Semmi egyéb, mint irasba foglalt gyanakvás! Ezért szokták az uralkodókat is megesküteni az alkotmányra. Nem-e annak a jele ez, hogy a népeknek nincs sem oka, sem joga vakon hinni és bizni, hisz azért vannak a törvények, hogy azok kormányozzanak, ne pedig egyes véges elméjű emberek!

A történelem megtanított minket, hogy sok ország megjárta az által, mert vakon bizott és nem volt eléggé gyanakvó. Ott van például Franciaországban a két Napoleon példája.

Ha a francia nép nem bizott volna oly vakon különösen III-ik Napoleonban, akkor ennek nem lett volna alkalma egy időre Franciaország nyakára tenni lábát.

Az előrelátás, a gyanakvás, elismerem, hogy kellemetlen lehet a kormányzóknak, de hasznos a kormányzottnak. Tény és elvitázhatatlan, azonban, hogy az alkotmány-intézmények nem egy, tíz vagy száz, a hatalom élén álló ember, hanem a kormányzottnak érdekében léteznek.

De hozok fel egy hazai példát.

Tudjuk mindannyian, hogy 1848-ban a magyar nemzettel is történt egy furcsa dolog.

1848. december 2-án I. Ferdinánd osztrák császár lelépett a trónról csak azért, hogy végkép kettészakadjon az a viszony, mely V-ik Ferdinánd királyt esküjénél fogva a magyar nemzethez csatolta.

Ez és ehhez hasonló közös világozások miatt kell nekünk önállóság és nem »Gesamttmonarchie«, függetlenség és nem »G'eiche Berechtigung«.

Ép ezért nagyon furcsa volt a lefolyt vita alatt az, hogy a kormány, pártja és sajtója folytonosan a kisebbség zsarnokoskodásáról panaszkodott a többséggel szemben.

Szegény lilimártatlanságu többség! Mi zsarnokoskodtunk ő felettük, a politikai félszűzek felett.

Ők mertek beszélni a kisebbség abszolutizmusáról! Ők, kik három évtized

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

TEMPLOMAVATÁSRA.

Az izr. templom mai felavatása alkalmából.

Irta: **Révi Nándor.**

Mosolyog az égbolt, oh hiszen elég volt
A zápor hullása!
Jertek hívek, jertek templomavatásra!
Szébb idők, dicsőbb kor, más csillagok, más nap
Sokat szenvedett nép, vége lehet végkép
A könnyhullatásnak!

Örömnép van ma, hitünk örömnepja.
Nem volt ilyen régen.
Ünnep van a földön, ünnep van az égben.
Visszatért az Úr is választott népéhez,
Angyalsereg jár kel harsogó énekkel,
Velünk örül, érez.

A három toronynak ormai ragyognak;
Látjátok, látjátok?
Áldását az Isten elhozta hozzátok.
Ime köztünk van, hogy házat fölszentelje!
Hozsánna, hozsánna! — nagy az Ő jósága,
Nagy az Ő kegyelme!

Hála Neki hála! nincs igazabb Nála,
Atyja Ő népünknek,

Szolgátság honából kivezetett minket,
Pharaót lesújtá hullámstorával
S férgreit a földnek: Hámánokat ölt meg
Bosszuló karjával!

Ti tanuskodjatok letűnt évszázadok,
Hosszu ezredévek,
Hő szereteteről atyai szívének!
Templomunk lerontá annyi ellenségünk,
Babylonban voltunk, nehéz igát hordtunk
S ma is élünk, élünk!

Im az idő fordul és kő lesz a porbul,
Kőből templom épül.
Mi maradtunk csak a népek seregébül!
Régi fényt, rablánczot, mindent elfeledtünk
S partján a Tiszának egy édes hazának
Fiaivá lettünk.

És a hit virága, lélek szabadsága
Hol virul még szebben,
Mint — hazám — itt, a te virágos kertedben?
Érted mondjuk a legbuzgóbb imádságot,
Oh mert befogadtad, harmattal itattad
A szegény virágot!

Imára, imára! — áldás a királyra,
Áldás nemzetére;
Mind a kettőt sirig boldogság kísérje.
S haldokló nemzetek hulló tömegében
Ez a magyar nemzet, a lejjobb, a legszebb,
Az utolsó légyen!

S mind, kik e szent helyre áhitattal telve,
Valaha beléptek,
Ne hozzátok ide árnyat sötétséget!
Legyen egy a másnak szerető testvére!
Csak világozást: úgy létszen imátok
Az Úr örömére. . .

Mosolyog az égbolt; oh hiszen elég volt
A zápor hullása!
Jertek hívek, jertek, templomavatásra!
Szébb idők, dicsőbb kor, más csillagok, más nap,
Sokat szenvedett nép, vége lehet végkép
A könnyhullatásnak.

Az új izraelita imaházról.

— A „Debreczen” eredeti tárczája. —

Irta: **Kornhäuser Antal.**

Készen áll az új templom, kiemelkedik a
házak tömkelegéből a modern építész tudomá-
ny egyik remeke, Debreczen város egyik
érdekes nevezetessége, s látványos a
jövőben.

Maga az épület, minaret stílusú kupo-
láival a keleties motívumaival igen kellemes
látványt nyújt a szemlélőnek.

De architekturai tekintetben van egy ré-
sze a templomnak a mely kifogás alá esik és
ez a templom törzsét, hajóját képező épület
rész, a mely igen egyszerű sablonos stílusban
van építve s nem felel meg a keleti minaret
stílus folytatásának lévén az igen nehézkes és

óta a legenedelmesebb rabszolgái a személyi abszolútizmusnak.

Pedig, ha joguk lenne nekik gondolkodni, nagyon is jól tudnák, hogy a személyi abszolútizmus majdnem veszedelmesebb, mint az állami abszolútizmus. Azt sem tagadhatnák el, hogy a képviselőházi többség abszolútizmusa csak úgy vezethet erőszakos kitörésre, a mint vezethet egyetlen személyé.

De én nem állok itt meg!

Én tovább megyek. Örömet elismerem, hogy nagy baj, nagy veszedelem a kisebbség zsarnokoskodása a többség fölött.

Veszedetemnek tartom, ha a többség érdekei nem vétnek figyelembe csak azért, hogy egy elenyészőleg csekély kis töredék vágyai, óhajai és érdekei ki legyenek elégítve.

Nagy veszedelemnek tartom, ha a hatalmon lévő elenyészőleg kicsiny töredék megelégedett akkor, mikor a népek millióinál csak nyomorra és rothadt állapotokra találnak.

Az elenyésző kisebbség, legyen az bár a parlament többsége, zsarnokoskodása folytán szoktak azután beállani az oly szomorú pillanatok, midőn a lenézett, megvetett, nagy többségben lévő milliók elvesztvén békétüresüket, szenvedelyeik által ösztökélve azon kitörések gyökerére ragadhatnak, melyek azután megálázák a kormányok kevélységeit.

A ki azt hiszi, hogy a levegőből kapom bizonyítékaimat, a ki azt hiszi, hogy sötét festékekkel színezek, az kísérelje figyelemmel az osztrák viszonyokat, a hol már vége van az alkotmányosságának, ahol már császárparagraffussal kor-

mányoznak a hol nem fognak többé delegátusokat választani, egyszóval, a hol az alkotmányos óramű megállt, nem jár többé; felmondta a szolgálatot.

Austriát megölte az az átkozott egységesítő szellem, mely bár mindent erősíteni látszik, azért gyöngíti, szétmálászja mindazt, a mivel érintkezésbe jön.

Az osztrák örvény.

— A federalizmus utja. —

Debreczen, szept. 8.

Ausztria hajója belekerült az örvénybe, forog, nem pedig halad és nem tudja senki sem, hogy miként fog végződni sorsa, hogy fog kiszabadulni a veszedelemből, hol fog kikötni. Ez már igazi politikai válság, ha nincs is miniszterkrízis. Ki tudja, nem lesz-e ez is belőle a jövő hónapban.

A császár a morva hadgyakorlatokról Bécsbe érve fogadta Goluhovszkit, fogadta Badent s miután jelentésüket meg hallgatta, jelenti, hogy még egy uznevezett koronatanácsot is fog tartani, mely nem közös miniszteri értekezlet, minőket közös ügyekben tartanak, nem is osztrák minisztertanács, hanem bizalmi férfiaknak nem alkotmányos tanácskozása a király elnöklése mellett. Csak ritkán tartanak ily gyűlést, többnyire katonai, néha külügyi kérdésekben, most azonban az osztrák belpolitikai helyzetet való tanácskozássra, mert remélik, hogy Magyarországról nem lesz szó ez alkalommal. Azt sem szeretnők, ha magyar államférfiakat hívatnánk az osztrák koronatanácsba, mert először semmi közünk az osztrák dolgokhoz mindaddig, míg a 67-iki kiegyezést megtartják; másodszor pedig nem óhajljuk, hogy a monarchia politikájának czimén viszonunkat Horvátországhoz, vagy pedig Auszriával való kiegyezéstilletékes fórumaitól elvonják, s az osztrákok beavatkozásának kaput nyissanak.

Érdekes és fontos volt tegnap a cseh városok gyűlése Prágában. — A cseh főurak

gyűlését követte nyomban 660 képviselő jött össze Morvaországból, Sziléziából és Csehországból s e csehek politikáját itt fejtették ki érthetőbben. — Mindenekelőtt Csehország királyához hódoló táviratot intéztek, azután követeléseiket formulázták. — Először is a kormánytól a nyelvrendeleteknek Sziléziára kiterjesztését kívánják.

Erre úgy látszik, ígéretet kaptak, mivel Sziléziában a lengyeleknek is vannak hasonló nemzeti követelések. Azután követelik, hogy a főbb hivatalokban a cseheket nagyobb számban nevezzék ki. Harmadik követelésük, hogy német vidékeken a cseh kisebbségeket több védelemben részesítsék és végül bunkónak a cseh korona függelenségét az osztrák állam szövetségben tűzik czéjökül.

Ennél az utolsó pontnál föltűnt, hogy Ausztriát nem egészséges államnak, sem szövetség s államnak, hanem csupán államok szövetségének tekintik. — Ez már a nyílt federalizmus, melyhez Magyarország nem járulhat, mert ilyen szövetségbe be nem léphet s azzal államközösséget nem vallhat.

A cseh vezére Herold, kommentárt is fűzött a határozathoz. Ebben a cseh korona országainak állami egységét hangoztatta és a cseh nyelv jogait követelte s végül a király megkoronázását Szent Venczel koronájával. Hozzátette, hogyha békésen czélt nem érhetnek, a csehek a legelőszóbb harczra a végéig el vannak szánva. Ezek gyönyörű kilátások.

Szövetség szövetség ellen.

Debreczen, szept. 8.

— Mi, fejedelmek, magasra becsuljuk és szentnek tartjuk, mint fényesen sugárzó ékszer az Isten kegyelméből való királyságot — mondotta koblenzi pohárköszöntőjében II. Vilmos német császár, a szónok és hozzátéve magyarátul, — ez az a királyság, melynek nehez kötelességei vannak és melynek munkája és tartós faradozásai soha nem végződnek, mely roppant felelőséggel jár a teremtő előtt egyedül, mely felelőség alól sem ember, sem miniszter, sem nép a fejedelmet föl nem mentheti.

különálló valami, úgy, hogyha a szemlét a messze távolból nézi, a templom kupoláját alig képes elhinni, midőn a templomhoz ér hogy az a mit lát, a kupola folytatása.

Mert az emberi fantázia a kupola folytatását már szinte elképzelte s képelete szerint, (a mi igen helyes) a keleti minaret stíl folytatása könnyed oszlopokon épült díszes alsó épület lehet a keleti motívumok ügyes és helyes felhasználásával. De itt ez nem úgy van a messziről látott kupolát oda érve, egy erősen épült alsó épület tartja, valóságos kaszárnya stílusban s egy pár keleties motívum felhasználásával.

Az alsó rész egyszerű színezése igen sikerült és a felebb emitt hibát, mit csakis műépítészeti szempontból emelünk ki, leszámítva, az épület úgy laikusnak, mint minden műtőlőnek megnyeri tetszését.

A templom főbejáratán három ajtó van a netoláni zsúfolódás megakadályozására a tömegesebb látogatók alkalmával. A tegnap, ünnepen voltak olyan rendező urak, kik az ajtók ezen rendeltetésével nem voltak tisztában, mert bár az ajtó kinyitása elozlatna volna az életveszélyes tömörítést és tolongást, a mi ott volt, bátran álltak az ajtó elé és a rendezői hivatáshoz biven segítettek a közönséget a tolongáshoz s ez által a rendhez. (?)

Es sikerült is ezen intézkedés által felzaklatni a kedélyeket az ünnepélyes perczben.

A templom beosztása igen czelszerű s világítás tekintetében sem lesz ok a panasza. A templom belseje a szemlélőben a legkellemesebb benyomást kelti. A festés, a színek kellemes egyesítése igen jól hat a szemekre. A színek igen kellemesek, enyhék, azonban, bár a közönség az aranyozástól és a kellemes színkeverektől el lesz ragadtatva, szerény nézetemet mégis ki kell fejtennem, amely nézét

nem minden tekintetben osztózik az általános tetszésben.

A templom belsejében a tulságos aranyozás és változó színekre kellett volna fektetni a súlyt, de a hivatására az épületnek s ez a hivatás az áhitat. Isteni és áhitatos gondolatok keltésére van hivatva a templom és nem volt helyes a motívumok azon színezése, a mi egy keleten levő pompás bazárt juttat akkor eszünkbe, a midőn mi Istenünket imádni a templomba térünk.

Szerény nézetem beigazolására ott van maga a kupola sikerült festése. Ha a l v a ny k é k e g s b e n n e a c s i l l a g o k, mi fenséges egy érzés fogja el az ember, ha oda feltékkint.

Áhitat fogja el az ember szívét s lelke felül emelkedik a mindennapi s buzgó imát mond a kék, a tiszta égben lakó mindenhatóhoz felmagasztosulva.

Ilyen érzések keltésére van hivatva a templomi festő s midőn ezen irányt követi kevesebb színekkel sokkal nagyobb és kifejezőbb a művészete, mintha pazar csillogó török izléses bazár motívumokat tüntet elő, a szent falakon.

A pillérek és oszlopok festése igazán művészi de maga a szentély, a frigyháza feletti festészet a legsunyabb, pazar keleti pompájú

de bazárszerű színeivel. Sokkal szebb és plasztikusabb lett volna a hagyományos marvány fehér színek alkalmazása egy kevés aranyozással. Egy komolyabb, s fenségebb benyomást kellett volna.

A templom erősen levő kis emelvény hibája, magában e jelző szóban van kifejezve a kis emelvény, ez a legnagyobb tévedés az egész építkezésben, mert ott végeztetvén az egyik legfontosabb része a szokásos szertartásoknak, amelyben fent hat-hét ember vezet egy-egy részre és az a kis kait ezen csoport befogadására se hogy sem lesz elég.

A lépcsőházak, folyosók és női ülőhelyek mellék kivezető ajtók igen helyesen és czelszerűen vannak beosztva.

Igen nagy előny a templomra az ülőhelyek azon jó tulajdonsága, hogy zajtalan csapódnak. A kitűnő találmányért és az aztalos munkák precíz elkészítéséért Auspitz Ferenczet illeti meg dicséretet.

Ajánljuk zajtalanul csapoló széseit a városi főmérnök ur figyelmébe.

Ha ugyan a színháznak hajlandó lesz ezen áldozatot meghozni.

Jó lesz az a színházban.

Midőn a most épült templom felett a szerény nézetemet kifejezem, legyen szabad még azt is megjegyezmem, hogy a templom előtti utakat s tereget nagyon szűk és keskenyeknek vélem arra az időre midőn az egész napon a templomban levő hívek közbe közbe kijőnek a szabad levegőre.

Ezért véleményezem, hogy a parkírozásra szánt területeket mivel most még könnyen megcsinálható, szűkebb határok közé szorítsák.

Ha nem az alkotmányos elmélet, hanem a történet és az emberi igazság szempontjából ítéljük meg a német császár kijelentését, ki tagadhatná, hogy a királyoknak adott roppant hatalom sérthetetlen-ég és minden emberi törvényszek alól való mentesség egy másik felelősséget állapít meg, azt, amelyre hivatkozik! mert az Isten hosszan tűrte földön, mivel tudja, hogy senki el nem kerül a büntetését, avagy jutalmát előtte, ha meghalt és a királyoknak a nekik adott nagy talentum mértékével fog mérni. És a történet is tanúságot tesz Vilmos császár mellett, mert nem tulajdonítja az eseményeket a minisztereknek, képviselőknek és tisztviselőknek, hanem a királyok nevéhez fűzi az országok sorsát és a népek boldogságát, vagy boldogtalanságát uralkodásuk idejében. Megosztja a felelősséget igazságosan köztük és miniszterek között, mert a kiknek kezében vagyon a béke és a háboru, a kard és a jogar, ki a törvényeket szentesíti s a minisztereket kinevezi és elbocsátja, az lehet, hogy nem felelős az alkotmány szerint, de lelkében felelős marad és ha bűnös, lelkiismerete vádolni fogja s a történet áldása, avagy átká utóleri.

Hoheuzollern Vilmos ezeket érzi és átlátja, valja és hirdeti, jussom tehát eszébe neki és mindazoknak, kik vele együtt Homburgban a sztalhoz ültek, királyok és fejedelmek külügyminiszterek és hadvezérek, hogy egy világrész jövője függ elhatározásaiktól. Ismét fölemelte pohárát a német császár s három részre osztotta beszédét. Először hadseregét dicsérte, aztán Umberto olasz királyt élteté s a hármasszövetséget és a békét s harmadszor az olasz királyt, a művészeteket és a tudományt. Szépen tagolt szavai nagy tetszést arattak s egész Olaszország elragadtatással beszél II. Vilmosról és Németország barátságáról. Komoly illendőséggel felelt Umberto vissza, megköszönve a barátságot és megerősítve a szövetséget. Mindketten a békét hangsúlyozták s az egybegyűlt fejedelmek egyöntetű akarataán nyilvánították a világ béke fontartását, melynek érdekében a hármasszövetséget kötötték.

Legyen és maradjon igaz, amiként beszéljük. Az orosz cár és Faure, a francia köztársaság elnöke is a békét hirdetik, mint a francia-orosz szövetség célját. Különös dolog ez. A német császár, az olasz király és a magyar király, velők a bajor, a württembergi és a szász királyok, nemkülönben a román király hirdetik, hogy a béke fontartására egyesültek, hadseregüket fejlesztik, flottájukat szaporítják a béke biztosítására. Ugyanezt teszik Franciaország és Oroszország, ők is a békere szövetségek és katonai konvenciót kötöttek. Ugyan ki fenyegeti hat a békét, ha senki megzavarni nem akarja?

Ettől a kölcsönös békeszeretettől és a két nagy békeszövetségtől annyira megijedt a kis Belgium, hogy ő is kötött meg egy békeszövetséget a kis Hollandiával a kölcsönös és fegyveres védelemre, ha szomszédai valahogy összeverekednek. Ez a legújabb aliance most van keletkezésben, protektora csak Anglia lehet.

Ez a nagy béke a háborútól való félelemre van alapítva és arra a história és Isten előtt való felelősségre, mely elől nem menekülhet senki, aki a háborút megkezdeni merészelne.

A bécsi politikai köröknek feltűnt, hogy Umberto olasz király nem reagált a német császár felkötöttjének ama részére, melyben a hármasszövetséget küönösen hangsúlyozta, hanem csupán a Németországgal való szövetségről beszélt, itt föltétlenül elvárják, hogy az olasz király még németországi látogatása alkalmával helyre fogja hozni ezt a mulasztását.

TARKA-ÉLET.

A koczavadász.

A ki Dezső urfit közelebből nem ismeri és vadászkalandjait hallja, meg van győződve róla, hogy nagyszerű vadász, ki még a repülő fecsket is golyóval lövi le. Kalandjait oly meg-

győző erővel a velőszüűség annyi látszatával tudja elmesélni, hogy talán ő maga is elhiszi azokat.

Miska bácsi meg az erdész az egyedüliek kik nem akarnak neki lépre menni, pedig volt idő, mikor ők is elhittek neki egyet-mást, bár folytonosan csóváltgatták fejüket. Hogy most már éppenséggel nem hiszik el Dezső vadászati élményeit, annak oka nagyon egyszerű.

A dolog úgy történt, hogy Miska bácsi, ki fiatalabb éveiben maga is híres vadász volt szeretett volna személyesen meggyőződni Dezső urfi vadásztalantumáról és midőn ez nála töltötte szabadságának egy részét, vadászatot rendezett az erdészszel, ki maga is kíváncsi volt a híres vadászra. Rengeteg erdők környeztek a helyiséget és vad volt bennök elég.

Hajnali két órakor indult meg a társaság mely az erdészből, Miska bacsiból és Dezsőből állott. Az erdőör hat kopót vezetett porázon. Négy négykor már kint voltak a meghajlandó területen. Csendes beszélgetésbe mélyedve nagy tisztásra értek, melyen a még csak derengő világosság miatt jól ki nem vehető alakok mozgáltak.

— Medve! — susog Miska bacs, kinek szemei már nem bíriak fiatalkori élességükkel.

— Medve! — rebegi ntána áhitattal Dezső.

— Nem a! Disznó! mondja az erdész.

— Biz az disznó! ismétli Dezső.

Pár pillanat alatt villámgyorsasággal tölti meg fegyverüket és csodálatos módon Dezső készül el vele elsőnek, Felhuzza a kakast, de mutatouja görcsösen kapazkodik bele a rugóba s így a mint a kakast elereszti, az ujra le is csapódik. A fegyver eldördül melbe löki Dezsőt ki majd hanyat vágódik, a golyó pedig az erdész vadászkeféből szakít egy darabot. A vadászok persze eltűntek, nyomuk sincs már, csak a barázdák, melyeket ormányukkal szántottak, bizonyítják, hogy ott voltak.

Szóltanak mind de gondolataik ugyanazok, mind hárman örülnek, hogy nagyobb baj nem történt.

Végre Dezső kezd mentegődni, hogy a fegyvere már nem új, a rugói nem működnek megbízhatóan, aztán meg a meglepetés a sietés stb. stb.

A nagy izgatottság után reménykedve varják a hajtást.

Már nem kellett messze menniök és az erdész kiáltja vendégeit. Dezső kapja a legjobb standot.

— Vigyázzon jól öcsém uram — mondja neki az erdész, e helyen majd nem mindig lötte a bakot. Ha a hajtásnak vége, kürtölök és akknr jöjjen utánunk az uton.

Az erdőör lemegy a vögybe, hogy a kopókat kibecsássa. Mig ez történik, Dezső szivarra gyújt. Vár egy félórát, még mindig semmi nesz, semmi hang. Unatkozni kezd. Behevereszik a lombra, szemeit az álom majd hogy le nem zárja, mig végre elhangzik a felszabadító kürtölés. Örövendve felugrik vállára veit fegyverét és megy a kijelölt uton. Alig tesz 200 lépést, mikor felhangzik a kopók ökeseredett, heves csaholása és pedig abból az irányból, hol neki kellene állania. Gyorsan visszafut, de bakot már nem lát, csak négy kopót számolhat meg.

Szomoruan ballag most mar a többiekhez.

— No öc-ém, — kiált elébe Miska bácsi — mért nem löttél, hiszen ha nem csalódom, éppen az orrod előtt sétált el az őz.

Dezső elmeséli, hogy a kürtölés megtévesztette és elhagyta helyét,

— Rossz füle lehet, édes öcsém uram. — az erdész. A kürtölés az erdőörtől jött egész más irányból, annak jelöl, hogy elbocsátotta a kutyákat, Hat a csaholásra mit csinált?

— Rohantam vissza a helyemre, de már csak a négy kufyat láttam átfutni.

— Miért engedél ki négy kutyát, szólt az erdész a közeledő örhöz. Mondtam neked, hogy hármat-hármat felváltunk mindeu hajtásban, hogy el ne fáradjanak.

— Csak hármat bocsátottam én kérem alássan szabadon. Három még most is ott van nálam.

— Lehetetlen! okoskodik Dezső, én tiszt-

tán láttam négyet! Előbb ment egy sárga, szép kutya.

— A farka rövid volt, ugy-e? mosolygott hamisan Miska bácsi, ki már sejtette a valót.

— Az volt, az, — örült Dezső, hogy még is volt ilyen kutya.

— Ily kutyánk nincs és nem is értem, hogy kerülhetet oda — mondja az erdész, ki nem merte Dezsőt oly o-tobának mondani, mint a milyennek tartotta.

— De én értem, kérem alássan, és ha szabad szólnom, — mondja az ör, — az az első kutya, a kit látni tetszett, az sárga volt ugyan, a farka is rövid volt, de az, kérem alássan, nem volt kutya, hanem őz suta.

Az erdész még illemből zabolázta nevető kedvét, de Miska bácsi csak hogy görcsöket nem kapott s majd eldől a nevetésből.

— Nem láthattam tisztán — mentegődzik Dezső, — a futásban megizzadtan s a czvikkeremet aláfutotta a pára.

— Máskor jobban vigyázz!

Most esznek egy pár falatot isznak rá egy kortyot a magukkal hozott napszól és új erőt gyűjtve neki latnak a második h a j-tásnak.

Alig érnek a helyökre, már a kutya hajt. Most is Dezső a szerencses pechvogel. Neki jön a bak, pompás állat. Bütöktelen, tóralaku aggancsait büszkén hordja, egyenesen Dezsőnek tart, kit egész hevével meg szállott a vadász. Lehásal a fübe, majd térdre emelkedik, aztán feláll, cseloz, a bak még nem vette észre őt, pedig már csak vagy 15 lépésnyire lehetett, ha még tovább vár, ki kell térnie, hogy fel ne lökje. Most vagy soha. Behunyja szemét, huzza a rugót, de a puska csak nem sül el. persze mert az urfi a fel nem húzott kakas rugóját húzogatta. Mig Dezső hibáját észrevette már a bak is meglátta őt óriási ugrással keresztül szökik rajta, mire Dezső lött a bak már a sűrűségben eltűnt.

— Nagyon messze volt, lehetett vagy 300 lépésnyire, — kiáltja oda a lövésre elősiető uraknak.

— Hogy is ne! — mondja Miska bácsi, hisz egész tisztás nem szélesebb 60 lépésnél. De elég volt mára neked három bak. Még talán ezt sem bírod haza vinni. Azért csak gyérünk lassan haza.

Dezső kérelmére otthon elhallgatták a három bakot s Dezső még most is elragadtatja hiszékeny közönségét nagyszerű vadászkalandjaival. Csak nekem mesélte el jó kedvében az erdész, hogy mikép járt ő nem rég egy nrral a vadászaton. S mivel én Dezsőt jól ismerem, a fejemet is rádnám, hogy csak ő lehetett az, kiről az öreg mesélt, mert ilyen kocsapuskás csak az én Dezső barátom lehet.

R.

Az új izraelita templom felavatási ünnepélye.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, szept. 8.

I.

A z e l ő e s t é p.

Az új és fényes izraelita templom felavatása tegnap délután 3 órakor kezdődött.

A kis új utczai kis templomban 20 kocsin érkeztek az izr hitközség előljárósága Reichmann Ármín Drucker Mór és Dr. Krausz Vilmos főrabbi vezetésével. Három ima elmondása után a 15 «Thorát» szent irás (Mózes öt könyve) kiemelték az ottani frigyádból és kocsira ülve átvitték 1/4 órakor az új templomba. A meghívottak ezrei lepték be ezalatt a templom előtti tért egymás hatán tologva.

A kocsin érkezettek felvonultak a templom előtti mennyezethez és a kar által énekelt egyházi dalok hangja mellett körül jártak a felavatandó templomot.

Vissza érve a bejáratához bevonultak a templomba és utánuk a meghívottak siettek be mind a három bejárón mig egy t a p i n t a t ó s (?) rendező látván, hogy így nem lesz tologás a mellék ajtót el nem álla.

A bevonulás és a helyek elfoglalása alatt az énekhar szoltárokat énekelt melynek bevezése után templomi körmenet volt melyen a szent irásokat Debreczen város izraelita polgárai felváltva vitték körül.

A körmenet után a szent irást a mellékszobában helyezték el.

Az elhelyezés után Dr. Krausz Vilmos főrabbi olvasta fel a héber nyelven, irt okiratot, a mely e templom építésének történetét tartalmazza. Ezen okirat felolvasása után a zarköbe tetetett és megkezdődött a hagyományos kalapács ceremónia.

Az első három kalapács ütést a hitközség érdemes elnöke Reichman tette utána következtek Druckér alelnök Biedermann Chevra kadischa elnöke: Az előjárásági tagok:

Fischer Adolf Lichstein József Reich Herman Ifj. Schwartz Vilmos Weisz Sándor Baum Miksa Fleischmann Mór Katz Jakab Fohn Adolf Dr Popper Mór Katz Bernath Weisz Lévi Gartner Jakab Az építő bizottság tagjai Deutsch Jakab Zelenka Samuel Dr Bakonyi Samu Csengeri Ignác Darvas Falk Lajos Frankl Ferencz Friedlajos Dr Freund Jenő Fürst Ödön Harestein Péter — Hidvéger Mihály, Hirschfelder A., Hirschfelder Jak., Jakabovits Aladár, Keiner Adolf, Klein Márton, Markus Miksa, Nagy Jakab, Preisz Salamon, Rosenfeld Márton, Rosenfeld Mór, Rosenbergsberg Adolf, Rosenthal Daniel, Schwartz M. L., Stern József, Dr Szántó Samu, Forrai Farkas, Weinberger Lajos.

Tanitótestületi tagok: Kohut Mór, Kuthi Zsigmond, Lippe József, Róth József, Simonovits D. S. Schmilovics M., Weisz Sándor, »Zion» betegséglázó egyesület elnöke, Csengeri Imre, Frankl Ferencz, a koma egyesület elnöke, Auspitz Ferencz, a templom asztalos munkáinak készítője.

A kalapácsütések leadásakor a következő jelmondatokat sikerült feljegyeznünk: Dr. Bakonyi Samu »Isten tisztelet, hazaszeretlem és emberiszeretet.«

Dr Freund »Csak az lehet nagyszerű nemese minne a vallás alapköve.«

Stern József. »Ha Isten ve-lünk kiellenünk.«

Simonovics Dezső elemi iskolai igazgató: »E templom zarköve legyen alapköve a hitközség nagyszerűségének.«

Weisz Sándor a Zion egyesület mint a hitközség gyermeke üdvöt boldogságot kíván az egyháznak.

Auspitz Ferencz a templomi asztalos munkák készítője: Bölcsesség és emberiszeretet csatolja az összes emberiséget.

II.

A felavatási ünnepély.

A debreczeni izr hitközség valóban büszke lehet új templomára, mint felavatásának erkölcsi és külső sikerére egyaránt. Amilyen áldozatkészséggel és egyházukhoz való ragaszkodással rakták össze a hitközség tagjai fillérjeiket hogy az ő szorgalmuk, igyekezetük és vallásos érzületük nyomán rövid két év alatt felemelkedjék a magasba a templom remek kupolája, époly vallásos és bozgosággal hitközségük iránt érzett szeretettel eltele rendezték a mai felavatási ünnepélyt. Megnyitották templomukat mindenki előtt s a város minden rétege igyekezett, hogy részt vegyen az örömműneben a legnagyobbtól a legkisebbig... Egész reggel hullámozott a tömeg a nagyvárud utcán, hogy idejében érkezzék mindenki a 10 órára kitűzött felavatási ünnepélyre.

A hitközség tagjai élükön Reichmann Armin elnökkel, akinek nevét örök időkre hirdetni fogja a remekművi templom

az ajtóban fogadták a vendégeket ér vezetőket a kijelölt helyekre a rendezők, kiknek derek serege a város legismertebb intelligens fiatal tagjaiból, az ügyvédek és orvosok gárdájából sorakozott össze, hogy ezzel is emeljék az ünnepély fényét s elős-gítsák a rendet, ami ily gyülekezetekben a legfontosabb kellék.

Az első padban ültek: jobbról (a szentély felé nézve) Kiss Áron püspök, Némehy Lajos, K. Tóth Kálmán, Kiss Albert ev. ref. lelkész, Balogh Ferencz hittanár, Mátérny Lajos ág. ev. lelkész, Dr. Király Ferencz orsz. képviselő. Az oszlopnál álltak: Biró ezredes és Faldall a h alezredes a honvédek és mentelep tisztikarának több tagjától környezve. Balról Rásó alispán, Simonffy Imre kir. tan. polgármester, Széi Farkas és Szeghő István kir. táblai tanácselnökök, Igártó Sándor tvsz. elnök, Pongrácz Jenő kir. főügyési helyettes, Simonffy Béla kir. ügyész, Dobieczki Sándor máv. üzletvezető, dr. Kola J. orsz. képviselő, a többi padokban aztán a főisk., a város, egyesületek, testületek képviselői hosszú díszes sorban, hivatal képviselve volt a templomban minden hivatal, testület és egyesület, kivéve a r. kath. egyházat, a mely ma Kisasszony napját ünnepli s így saját templomában végzett istentiszteletet.

Ott voltak: Kiss Áron ref. püspök teljes papi díszben, Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, Rásó Gyula kir. tanácsos alispán, Némethy Lajos és K. Tóth Kálmán ref. lelkészek dr. Király Ferencz, dr. Kola János, Kiss Albert orsz. képviselő, Lengyel Imre ref. egyházmegyei gondnok, Sass Béla akadémiai igazgató, Balogh Ferencz, Csiky Lajos, dr. Bacznny Lajos, dr. Erdős József, dr. Bartha Béla akadém. dr. Nagy Zsigmond dr. Pezko főg. tanár, Kovács Lajos tanítóképezde igazgató, Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő, Bayer Ferencz kerk. akadémiai igazgató, Széi Farkas kir. táblai tanácselnök Unger Gusztáv Garam Jenő kir. táblai bírók, Simonffy Béla kir. ügyész, Váczy János a kath. egyházközségi bizottság világi elnöke, Szabó Kálmán a keresk. és iparkamara elnöke, Dobiecki Sándor m. kir. államasvati üzletvezető, Bészter Károly, Hajdu Gyula, Király Gyula, Vese Imre, Roncsik Lajos városi tanácsnokok, Boczkó Samuel főkapitány, Abraham László városi főügyész, Szabó József főszámvéző Sthal Géza a városi főmérnök, Vegh Gyula a főkapitány Kálmánchelyi Mór, Margittay Sándor r. kapitányok, dr. Sárvar Gyula főorvos, Csóka Samu polgárm. titkár, dr. Losonczy Almos megyei főorvos, Czegléd Mihály dr. megyei főügyész Medve Zoltán főispáni titkár, Sárvar Lőrincz, kir. jbró, Szikszay Gyula tüzoltóparancsnok, Paksi Imre kir. közjegyző, Ujfalu József dr. körházi igazgató, Csath Zsigmond posta és táviratfőnök, Mihalovics István, dr. Benedek János a Csokonai kör képviselőjében, dr. Bernath István, Dienes Barna Szepesty Antal, Kövy Lajos, Nagy Ferencz pénztár, igazgatók, Kardos L. Szigemth Károly, Széi Mór Laszgalner Kálmán M. A. V. osztályvezetők, Boczán Elemér állomás főnök dr. Kocsár Gábor, Mayer Emil gőzmalma igazgató, Bárdos Géza, Hódy Béla, Pénzes Sándor Sárvar László, Sesztina Lajos, Fodor István, Komlóssy Miklós Szotyori Nagy Károly Moharossy János, Fischer Nándor, Vas Antal dr. Nagy Sándor, Pállay Béla, Baróthy Béla, Tóth Béla építész, Janosy Zoltán ref. lelkész, dr. Magos György, Sami Béla, a tanári karnak a helyőrségi tisztikar és e kelyi sajtó tagja teljes számmal és még számosan a hitközség nő és férfi tagjain kívül.

A nagytemplomnak minden zugát megtöltötte a földszinten a férfi közönség, míg a hölgyek számára az első és másodemeleti karzatokat tartotta fenn a figyelmes rendezőség s a korridorokat zsúfolásig eltele s a gyönyörűbbnél gyönyörűbb kalapok és derekak s legfőképen arczok díszes csoportjai, kivéve a főjárat feletti másodemeleti karzatot, melyen a templomi és tanuló ifjúsági énekhar foglalt helyet.

Pontban 10 órakor kezdődött a felava-

tási ünnepély. A hitközség választmányának tagjai élükön Krausz Vilmos főrabbi és Reichmann Armin hitközségi elnökkel Friedwald Dávid ez alkalomra szerződött gyöngyösi kántor énekharjától kíserve, kik a XXIV. szoltárt énekeltek héber nyelven, a főkapun keresztül a templomba onultak s elfoglalták helyeiket a szentély előtt ekerített szentély előtt részere felállított emelvényen a »Ma továb kezdett gyönyörű héber éneket zengte el igazi érzéssel és lélekre ható erővel.

Az ének elhangzása után Burgér József hitközségi jegyző lépett a szentély elé s felolvasta az alapköbe tegnapi délután elhelyezett magyar emlékiratot, amely jogos büszkeséggel hangsúlyozza, hogy e remek templom a debreczeni izr. hitközség tagjai áldozatkész-ségének örök időkre szóló tanubizonysága s néhány rövid vonással felsorolja a templom-építés történetének kiemelkedőbb mozzanatait, az elismerés és őszinte hála szavaival örökíti meg Reichmann Armin hitközségi elnök érdemeit, akinek tuzgósága és szakavatottsága egyedül tette lehetővé azt, hogy a hitközség ezt a nagyszabásu építkezést házi kezelésben vihesse keresztül.

Az emlékirat szövegét térszűke miatt csak holnap közölhetjük.

Az emlékirat felolvasása után a templomi és tanuló ifjúsági énekhar szép összhangban énekelte el a Kölcsey Hymnusának első és utolsó versszakait, melyet az egész közönség álva hallgatott meg.

A hitközségi választmány tagjai ekkor a szentély baloldalán levő fülkébe vonultak, hogy kihozzák onnan a thórakát, amelyeket most már végleges helyükre, a frigyládába voltak elhelyezendők. Amint kijöttek, Friedwald kántor és az énekhar Enkunnicher a jhibenszve horron kezdetű éneket zendítették rá s megindult a körmenet a templom hájója körül, melynek vezetésével Krausz Vilmos főrabbi és Reichmann Armin elnök elhelyezték a thórakát a frigyládába, követte a választmány tagjaitól, mely aktus alatt az énekhar a Semeljizra el kezdetű éneket énekelte.

A thórak elhelyezése után a Talmudból vett idézetek mellett meggyújtotta a főrabbi az örök mécses s a templomi énekhar elkezdte a Felszentelési éneket a XXX. szoltárt.

Ennek elhangzása után következett az ünnepély főpénja: Krausz Vilmos főrabbi felavatási imája és beszéde. A Talmudnak egy Ezsaiás magyarázatát vette beszéde alapjéül s először is háta adott az Örökkévalónak, hogy e templomot minden baj nélkül felepiteni engedte s hálaadó imájukba nem vegyül a meghalt munkások özvegyeinek és árváinak jelszava... Azután a templom jelentőségéről beszélt s arra intette a közönséget, hogy ne csak a templomban, — de saját otthonában is változatlan buzgósággal imádják Isteneit. A hitnek és a hazának szeretete sugárzott a főrabbinak minden szavából s aztán áldást kért a templomra, a hitközségre, a hazára, a királyra, a városra és annak minden rétegre...

A gyönyörű beszéd mindenkit melyen meghatott. A felavatás után újra felnyitották a szentélyt s Krausz Vilmos főrabbi az énekhar héber imája után romek magyar imát mondott a királyért és királynéért.

Az ima után a templomi és tanuló ifjúsági énekhar a Szózatot adta elő, amelyet épen mint a főrabbi összes imáit, álva hallgatott meg az egész közönség, mikor pedig elhangzott az

Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt élned halnod kell!

Vége volt az ünnepélynek s a notabilitások egymásután fejezték ki elismerésüket Reichmann Arminnak, a hitközség derek elnökének s az ezrekre menő közönség a legnagyobb rendben elszólt.

Ujdonságok.

* **A Csokonai körből.** Tisztelettel értesitem a Csokonai Kör t, tagjait, miszerint a titkári hivatalos órákat a kereskedelmi épület első emeletén levő hivatalos helyiségünkben (az u. n. «Csokonai szoba»-ban) ezentúl minden kedden és pénteken fogom megtartani. Ugyanezen időben a Csokonai szoba es ereklégye tár, a kör tagjeinek és vendégeinknek szives megtekintésül rendelkezésükre áll. Debreczen, 1897, szeptember 7. B e n e d e k János a Csokonai kör titkára.

* **Lódiázás és lókiállítás H Szoboszlón.** Hajmegeryei gazdasági egyesület és léte-nyészési bizottság — mint már jeleztük — e hó 12-én vasárnap lókiállítást és csikódiázást rendez H Szoboszlón. A lódiázásra számosan mennek el a megyéből s Debreczenből a rendezőség úgy intézkedett, hogy reggel a Debreczenből induló gyorsvonat érkezése alkalmával két negyész és 32 kettős fogat várja az érkező vendégeket.

* **Lőw József balesete.** Végzetes baleset áldozata lett tegnap a debreczeni társadalomban oly kedvelt lakja kollegánk L ő w József, a Debreczeni Reggeli Újság munkatársa. Tegnap délelőn 1 órakor a szerkesztőségben avval foglalkozott, hogy az ügyükossá lett Kardosról maradt zsebreveréből a bele rozsdásodott töltéseket kiszedegette. Ezen foglalkozása közben a fegyver véletlenül elsülts a golyó Lőwnek a balnyerén hatolt keresztül. Most otthon fekszik szeretettől környezve tul az első ijedelőken. Igazán jól lehet látni azt a meleg érdeklődést mely szerencsétlen kollégának a késétél szemben varósszerte nyilvánul. Bár sebesülése súlyosabb természetű, de azért remélhetőleg a gyógyulás nem sokáig fog tartani.

* **Megugrott tolvajok.** A kis-Hatvan-utcán baadt ma reggel C z e l l é n Sándor téglamunkás s feltűnt neki a vele szembe jövő két csavargó kik vállukon egy-egy zsák kukoriczat vittek, megállította őket és kérdezte tőlük, hogy hova mennek, mire ezek ledobva valukról az említett terhet, elfutottak. Czellen a rendőrségnek bejelentette az esetet.

* **Záró díjlövészet a lövöldében.** E hó 12-én, azaz vasárnap, a nagyterti polgári lövöldében záró lövészet tartatik, amelyre a következő nyerevényi díjak lettek kitéve: Mely lövé-ekre 1 db. cs. kir. arany, 2. Hat korona, 3. négy korona, 5. két korona. Legtöbb körre 1 drb. cs. kir. arany, 2. hat korona, 3. négy korona, 4. két korona, 5. két korona, 6. két korona. Lövés kezdete 8 órakor és tart estig. Felkérhetnek a tagok, hogy mentő nagyobb számban jessenek meg. — Vendégeket szivesen látnak.

* **Takonykór Nyirbátorban.** E hó 9-én lesz a vasár Nyirbátorban, de a hirtelen felépett takonykór miatt az állatvásár csak olyan módon lesz megtartva, hogy a Nyirbátorba hajtott ovak és egyéb állatok vesztg-zár alá kerülnek és onnan a járvány megszüntéig ki nem hajthatók.

* **Kerekpártolvaj.** Tudvalevő dolog, hogy a viágnak je enleg két leggyorsabb és leghatalma-abb közlekedési eszköze a gőzmozdony és a kerekpar. Gőzmozdonyt még soha senki sem próbát ellop, de kerekpárt már loptak, meg pedig tegnap este a Kontsek Géza udvarából Kontsek Géza nem is busulna, ha a másot emelték volna el. de bizony az ellopott kerekpar az övé volt és annak, aki őt az el-tűnt jóság nyomába vezeti, vagy azt neki visszazserzi, 50 ft jutalmat ígér, sőt ad is. A kerekpártolvajt, ezt a bizonyára jeles sport mannt, ugyszintén ezen legújabb sportnemet is ajánljuk szemfüles rendőrségünk becses figye mebe. — Egyben azonban háztulajdonosa-inkat is időszerűnek tartjuk felhívni, hogy talán kikerülne a házberekből és megérdemelné azt a kis költséget, amibe kerül, hogy házaik kapujában a könnyen tova tühető kerekpárok számára — talán a kapusi és házmesteri intézménynyel kapcsolatban — záros fülkét létesítsenek.

* **A keleti tévesztőkertét** napról-napra többen és többen látogatják es valósággal élvezetteljes az abban időzes. Mikor már bent

vagyunk alig lehet kibonyolodni, pedig az egész csak optikai csalódás. A ki még nem látta, ne mulassa el megnézni. A tévesztőkert lapunk mai számában foglalt hirdesére felhívjuk olvasóink figyelmét.

x **Alföldi Károly** tánciskoláját szeptember hó 11-én szombaton nyitja meg. Beiratások eszközölhetők lakásán Péterfia-utca 980. sz. a. saját ház.

Zsidóország.

— A magyar zsidók helyzete. —

Debreczen, szept. 8.

R ó n a i János dr. ur, balazsfalvi ügyvéd, a Bazelben megtartott sionista kongresszusnak egyetlen magyar tagja a Budapesti Hirlaphoz írt levélben reflektál Zsidóország czimmel ott megjelent mnapi cikkre a melyben többek közt az a megjegyzés is foglaltatott, hogy a kongresszus magyar tagja mit mondott a magyar zsidók helyzetéről.

Rónai dr. ur rövid bevezetés után, a melyből a nevezett lap azt olvassa ki, hogy őt a szenvedő zsidóság irant való könyörületeség erzése vitte a kongresszusra, előadja azt a beszédét, a melyet mondott rögtönözve s válaszolva a bécsi előadó fejtegetéseire, a ki statisztikai adatokkal felszerelve, súlyosnak jelezte a magyarországi zsidók helyzetét is.

Rónai beszéde így hangzott: Milyen tisztelt gyülekezet! Szívembe nyilallott az az ítélet, melyet az előttem szóló hazámrol mondott. Sajnos, be kell ismernem, hogy szavaiban valami igaz is rejlik. Készületlenül elmondom, a mit szükségesnek tartok. Magyarországon, mely önálló és erős állam, a szabadság és igazság oly szilárdul áll, mint szikla a tengerben. De aki ismeri a történetet, bizvást kérdezheti: vajjon nem jöhet-e oly idő, melyben a reakció és elvadulás hullamai a szikla fölé csapnak s elárasztják és tömegéből darabokat letördelnek? Magyarországnak nemcsak szabad alkotmánya van, hanem most őszinte szabadelvű, energikus és jóakaratu kormánya is. A népesség két csoportból áll: az egyik, melyhez már a zsidóság is tartozik, a magyarság, a másik az ugynevezett nemzetiségek. Ez utóbbiak, melyeknek tagjai mint magán emberek legőbnyire igen jóra való emberek, gyűlölik a zsidót politikai okokból, minthogy a magyarok ellenségei azt a legendát találták ki, hogy a zsidók nélkül Magyarország tönkre menne. Ez a valótlanág sok helyütt hitellel talál, a mi sok magyart mélyen bánt és a zsidók ellen felhaborít. — Ennek következménye az hogy míg némely tulzók még mindig panaszkodnak, hogy még nem vagyunk eléggé megmagyarosodva, addig mások 50 kros magyaroknak guynolnak bennünket. Mind a mellett azonban azt tartom, hogy az aktiv sionizmusnak Magyarországon talaja nincsen. Szükség van nklunk általános felvilágosításra két irányban. Az egyik az, hogy az orosz es lengyel zsidók beözönlésének megakadályozását és a hazánk északkeleti részén nagy tömegben élő zsidóknak elávo-lítását csak a sionista mozgalom eszközölheti sikerrel. A másik az, hogy a hazafisággal a sionizmus nem ellenkezik. Eddig a beszéd.

R ó n a i dr. azután így folytatja le-velét:

Én voltam a kongresszuson az egyedüli, a ki mellére tűzte hazája s z i u e i t, jelvényeit.

Megvallom t. szerkesztő ur, hogyha itthon bizalmas körben kellene beszélnem, keményebb és részletesebb ítéletet mondanék a helyzetről. Elmondanám, hogy a társadalom többnyire szűkkeblűségét, hidegségét és gögjét érezeti a zsidókkal. Elmondanám, hogy a bíróságoknál minden lehető alkalommal szidják a zsidót. Elmondanám, hogy némely bíró a tárgyalás terében ilyen k i j e l e n t é s e k r e vetemedik:

— Csak az magyarosítja a nevét, akinek oka van a multját eltakarzi.

Elmondanám hogy egy jbiró a végreh. törv. 22 § a ellenére irásbeli végzésben elrendeli, hogy az árverés a sábeszrekre való

tekintet nélkül karhatalommal is foganatosítandó. Rámutatók arra, mire képes a közigazgatás anno Tisza Eszár stb.

Ha a magyar zsidóság szükséges vagy hasznos az országnak, akkor ne alacsonyítsak le másod harmad rendű népréteggé, melyhez mindenki a saros csizmáját törü gethen.

Különbben ha az angol, francia, német állam főnállása nem akadályozza, hogy a hazánkban megtelepedett angol, francia vagy német jó magyar hazafivá válhassék, miért legyen egy palesztinai állam léte tövis a magyar zsidó szemében?

A sionisták kongresszusa, amely már elvben kimondotta, hogy a zsidóságnak vissza kel-nene tértnie Palesztinába, szerdán, tanácskozasa-uk második napján, délelőt a programmal dél-után a szervezéssel foglalkozott. Hosszu vita ktan a szervezésről szóló határozati java lat idologozására tizenegy tagu bizot sagot vá-asztottak, mely ma-mag terjesztette a plénum elé a javaslat szövegét. — A kongresszus két pártra oszlik. Az egyik a p r a k t i k u s o k partja, akik jótékony agiáció útján asarják visszazserezni a zsidóságnak Palesztinát. A másik a sionisták partja, ezek forradamat akarnak és a szabadságukat úgy akarják megszerezni, mint más népek tették. A kong-re-szuson a sionisták vannak följenben. Órá-kig vitatták azt, hogy n é p j o g i l a g v a g y csak jogilag biztosított hazát kérjen-e magának a zsidóság. A két érdek közt Herzl Tivadar enök találta meg a középutat és a nyilvános joggal kitéltelt ajánlotta elfogadásra. A kongresszus elhatározta, hogy a sionizmus a zsidóság nyilvános jo-gal biztosított otthonért fog küzdeni. A czel elérésének eszközei: talajelő-készítés a palesztinai költözködésre; az egész világ zsidóságának megfelelő és meglévő törvények mintjára alkotott szabályok alá ren-delése, a zsidó szellem es önérték fejlesztése és a nagyhatalmak b-leegyezésének megszer-zése. A szervezés kérdésében B o d e n h e i-mer dr. (K ö l n) javaslata alapján hoz-tak határozatot Augusz us 30-án a sionista diákság társas összejövetelt rendezett, a me-lyen az ott tárgyaló sionisták teljes számban megjelentek. Ez alkalommal dr. N r d a n tartalmas beszédet mondott, a megha otttság azon an oly erőt vett rajta, hogy nem volt képes magán uralkodni; könyvek toltuk szemébe és sirni kezdett. A kongresszus a har-madik napon pártszervezé-ben állapot meg, a mely szerint a kongres-zus a part legfőbb organuma. Annak, a ki évi egy frankkal adó-zik a partkaszába, delegáló joga van. Szaz tag választ egy megbizottat. A kongresszus haszonegy tagból álló bizottságot választ, a mely nemzetiség szerint oszlik meg. Mutan e szervezést elfogadták, megválasztottak a vég-rehajtó-bizottság m ü k ö d ő tagjait. —

A n a p i r e n d negyedik pontja Palesztina betelepítésének kérdése volt. B a m b u s (Berlin) kijelentette, hogy a már működő t e l e p i t ő b i z o t t s á g o k szivesen ha-adnak karöltve a sionistákkal es végül általános tetzés közt tudatta a kongre-szussal a jeruzsálemi kereskedelmi bank megalap-tását is, amelynek a sionisták céjait ha hatosan támogató működéséről legközelebb bővebb ma-gyarazatokkal fog szolgálni. Dr. Löwe Henrik (Jaffa) általában megerősítette az előadók áll-tasait, a többi között örömmel konstatalja az egész zsidóság érdeklődését a sionisták iránt. A napirend ötödik pontja a zsidó irodalom felkarolásának kérdése volt. Dr. Ehrenf e s a héber középiskolák alapítását sürgeti, ezzel karöltve ajánlja a héber irodalom partolá-át. Schapira tanár (He de berx) vedelmere kelt egy Jeruzsálemben felálltandó zsidó egyetem eszméjének, utalva az idegen nyelvű, kiválóbb írók héber fordításának szükségére. Kéri, hogy e munkákat érdemlegesen honorálják, egy-zers-mind tanácsosnak tartja, hogy zsidó iskola egyesület alakuljon. Az este 9 órakor tartott záró ülésen a kongresszistákon kívül több előkelő bázeli polgar is megjelent. Dr. Kohn bázeli főrabbi beszédében garancziákat köve-telt, hogy a kolonizációnál a zsidók vallásos érzületei nem lesznek megsértve es a szabad-gondolkozásu zsidók nem reszesülnek előnyben

tésére. Kormányozható léghajó. Javítások
chronofotografiai képek előállítására és meg-
tekintésére szolgáló készülékekre alkalmazott
és a fényérzékeny szalagok önműködő moz-
gatását eszközölő szerkezeten. Önműködő elektro-
mos fényképező készülék. Eljárás eredeti
domborműveknek másolására. Ujítások az
arany kivonására szolgáló készüléken és el-
járásokon. Szállítható tábori konyha. Készülék
tartályok megtöltésére nyomás alatt álló gé-
peken. Ujítások betűsorokat öntő gépeken.
Gyűrűalakú zseb fogkefe. Mindazok, kik a
szabadalmak iránt érdeklődnek, azok leírását
és rajzait hivatalos helyiségünkben meg-
tekinthetik.

Sertésvásár.

szept. 7.

Kőbányai sertés piac. Szerbiai: Nehéz
páronként 320 kilogrammon feletti súlyban)
56-55 krajczárig, közép (páronként 250-
260 kilogramm súlyban) 53-54 krajczár
Könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő
súlyban) 52-53 krajczárig.

Sertéslétszám: 1897. évi szept. 4-ik
napján volt készlet 30 581 darab, 1897 szept.
hónap 5-ik felhajtott 191 drb, 1897 szept.
hónap 5-ik napján elszállított 516 darab
1897 szept. hónap 6-ik napjára maradt
készletben 30 258 drb. A hizott sertés üzlet
rányzata élénk.

Budapesti gabonatözsde.

szept. 7

A készárúzet hivatalos árjegyzései a következők:

Búza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági	76	—00	80	00 0-00.00
"	77	—00	81	00 0-00.00
"	78	—00	82	—
Tiszavidéki	79	—00	80	13 70-12 75
"	76	12 30	80	—
"	77	12 45	81	12 75-12 80
Pestvidéki	78	12 45	82	12 65-12 70
"	79	12 65	80	—
"	79	12 25	80	—
Fehérmegyei	76	12 40	81	—
"	78	12 55	82	12 70-12 75
"	79	12 60	81	12 75-12 80
Bácskai	76	12 30	80	—
"	77	12 45	81	12 75-12 80
"	78	12 55	82	0 00-00 00
Észak magy	79	—	80	—
"	78	—	81	—
"	79	—	81	—
		Min. hekt.-ben	Ar - dőgramm	
Rozs elsőrendű	uj	70-72	8 70	8 89
"	"	—	8 65	8 65
"	"	60-62	6 40	6 60
Árpa takarmánynak	"	62-64	7 20	7 00
"	"	64-66	8	10 00
Zab	uj	39-41	6 30	6 50
Tengeri búza	uj	—	4 95	5 50
"	"	—	4 35	5 35
Repeze búza	uj	—	12 20	13 00

CSARNOK.

A jövő reménye.

(Életrajz a szabadságharc idejéből.)

Irta: **Somodi József.** 10.

— Kegyelmes uram! — nyit be a szo-
bába szabadon a titkar — egy nő esd kegyes
kihallgatásért.

— Hadd jöjjön — mordul a titkár, a
gondolataiban s titkos érzelmei között mee-
zavart kegyelmes ur.

— Fekete gyászruhában, sűrűn elfatyo-
lozva, bánatos balvány arczczal lépett, a ki-
hallgatásért esedező nő, a hatalmas ur elé.

— Ki vagy? Mit akarsz? fordul Haynau
a belépő nőhöz.

— Kegyelmes ur! Legyen irgalommal
egy szegény szerencsétlen nő iránt

A gyászba öltözött nőnek sugár alakja,
karcsú termete, fesztelen megjelenése, reme-
géstől áthatott csengő hangja s a fátol alatt
is fénylő két szemének táze: akaratlanul is

megszelidítették a kegyelmes urat. S elhagyva
a bizalmas megszólítást, jó akarólag szólott az
idegenhez.

— Talán ön is atyjáért, vagy férjéért
akar kérelmezni? . . . Előre is mondhatom:
hiába! A kik urok, császárjuk ellen fegyvert
fogtak, azok mint »lázadók« fegyver által, —
nem . . . azt nem érdemlik — kötél által fog-
nak kimulni.

— Kegyelmes uram! Szegény atyám,
mint erdélyi földbirtokos, ez oláhok által meg-
gyilkoltatott; anyámat hasonló sors érte . . .
Birtokunkat feidulták, kirabolták; házunkat
felgyújtották. Atok: — a gyermeknek átká —
legyen utításuk e földön s ez kísérje el őket
a másvilagra is! . . . Nem . . . Atyámról,
földi hatalom előtt, nem emelhetem már fel
szavamat . . .

— És a hölgy szeméből, — a gyászos visz-
szemlékezésre — sűrűn folytak alá a köny-
nyek . . .

— Nono! Ne sirjon előttem. Nem sze-
reték könnyeket látni. Az atok pedig, az ön
bibor ajkáról, nagyon különösen hangzik

A hatalmas ur aztán, magas uri tekinté-
lyével közeledett Szögedi Mariskához, a ki
pár lépéssel hátrább vonult.

— Akkor bizonyosan férjéért óhajt ön
könyörögni? Há? Mi? No, majd meglátjuk,
hogy mit tehetünk érte. Ilyen bájos nőnek
a kedvéért . . . A mi szívünk sincs ám kö-
ből . . .

— És a kegyelmes ár minden teketória nél-
kül, megölelte Mariskát.

— Uram! pattant föl az árva, mint egy
megsebzett oszlop, gyorsan kibontakozva az
ölelő karok közül — mérsékelje magát! . . .
Mert . . .

Haynau, a ki az ellenállásru éppen nem
gondolt, az urra előtt hirtelen egy eles tört
látott a Mariska kezében villogni

— Ugyan kedvesem! nem lenne kegyes
megmondani, hogy mily szándékkal rejtegeti
kebe az ilyen gyilkos szerszámot? ! . . .

Mariska meggondolva, hogy hideg véretől
függ kerelmének lehető teljesítése: erőt vett
fölhevülésen. Törjét elyerette és . . . bocsa-
natot kért.

Mint a tigris, mely áldozatát elakarja
ejteni s hirtelen valami rendkívül ellenálló
erővel találkozik s ellenfele előtt csaknem szé-
gyenkezve, tehetetlenül áll, úgy érezte magát
a hatalmas ur is. Nem azért, mintha e gyenge
nőből — bar törrel felfegyverkezve — csak
legkevesebb is felt volna. Nem. Hiszen ő száz
halállal nézett szemközt, a legnagyobb hideg-
vérrel. De Mariskának magatartása, varatlan
heves kitörése, búhajos szemének csodás, va-
razsos erje: mindezeken pillanatra, mintegy le-
kötötték a kegyelmes ur akaratát, megbeni-
tották teterejét.

Most hát szeliden szólott mariskához.

— Mondja hát szép kegyed, férjéért akaz
könyörögni? Biztosíthatom, túltéve magamat a
kötéllesem, hogy jelen esetben — ki v e -

t e l e s e n — jóakaró bírja leendek az ön
férjének.

— Köszönöm kegyelmes ur, köszönöm
jóakarátat . . . Mikor elhatároztam magamat,
hogy »e r e t t e« esedezni fogok: meg volt-
tam győződve a felől, hogy Kegyelmességed-
nek nemesen őrző szive van, amely megindul
egy szerető nőnek esdeklő szaván s visszadja
a nőnek azt, a ki e földön mindene; a kit
szive szerelmének egész melegével szeret; a
ki . . .

— Tehát ön a kedveséért jött esedezni?

— Igen.

— Hogy hívjak?

— Kunhalmi Andor.

— Milyen minőségben szolgált a lázadók
között?

— Bocsnát: nem volt lázadó. Hazaze-
retetből harcolt, száz csatában . . . száz ha-
lállal szembe nézve.

— Nono. Legyen önnek hite szerint. A
szerelem a lázadóból is hőst varázsol . . .

A hatalmas ur, szobájában erős léptekkel
fel s alá sétálva, most önmagával küzdött. —
Valami ellenállhatatlan bűvaró lánccolta le e
nővel szemközt. Szívében eddig ismeretlen,
meleg érzelmek támadt . . . S aztán elkezdet
monologizálni, hol halkan, hol úgy, hogy Mat-
rika is meghallotta.

Folyt. köv.

Nyilt-tér.

**Krondorfi
Savanyúvíz**

KELLEMEZ IZE MIATT

UGY MINT ASZTALI VÍZ,

DE LEGINKÁBB MINT

gyógyvíz

**tüdő, gyomor és
vizekőlyag bántalmaknál
sikerrel használtatik.**

Debreczenben foraktár: **Csanak József** urnál.
Kapható még: **Geréby Fülöp, Rickl J. Szabó**
Zsigmond, Pélegházi János urnaknál.

Uj! **A keleti labirint** **Uj!**

tévesztőkert

megtekinthető reggel 9 órától este 9-óráig

DEBRECZENBEN a Széchenyi-utca végén.

Ezen tévesztőkert Budapestén is nagy feltűnést keltett s mint megtekintésre
érdemest, reméljük, Debreczen város n. é. közönsége is méltányolni fogja.

Beléptidij felnőtteknek 20, gyermekek s katonáknak 10 kr.

Ezenkívül meghallgatható még a valódi

EDISON FONOGRAF.

A n. é. közönség becses pártfogását és minél töme-
gesebb látogatását tisztelettel kéri

az igazgatóság. **Uj!**

HOFFMANN és TÁRSA

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben
mindenfélé

Ügyvédi, bírósági és végrehajtói
NYOMTATVÁNYOK

következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

100	Arverési jegyzőkönyv	—	—	70	kr
100	„ 200 pld Arverési hirdetmény	—	—	70	„
100	„ 200 „ Rendelvény	—	—	70	„
100	„ Biztosítási végrehajtási jegyzőkönyv	—	—	70	„
100	„ Kiegészítési végrehajtási jegyzőkönyv	—	—	70	„
100	„ 200 pld Nem szorgalmazás	—	—	70	„
100	„ 400 „ Kézbiztosi ív	—	—	70	„
100	„ 200 „ Igény felhívás	—	—	70	„
100	„ Végrehajtási jegyzőkönyv	—	—	70	„
100	„ 200 pld Értesítvény haszonbérletről	—	—	70	„
100	„ 200 „ Értesítvény	—	—	70	„

Raktáron nem lévő nyomtatványokat
hasonló olcsó árban készítünk el.

Magasabb nőnevelőintézet.

A Horváth-féle nőgymnásiumban, valamint a hozzácsatolt

elemi- és ipar-

iskolában

a beiratkozások aug. 19-én
kezdődtek meg az intézet helyiségében:

BUDAPEST

József-körút 19. szám.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

1897. évt 4832 szhoz.

Értesítés.

A nagyvárad, debreczeni, aradi és szegedi csapat kórházaknál a vendéglősszerű étkezés nyilvános ajánlat — hirdetésre kerül.

A biztosítás 1898. évi Január 1-től ugyanaz év Deczember hava végéig előnyös ajánlatoknál három évi időtartamra vagyis 1900 évi Deczember hó végéig történik.

Az ajánlati tárgyalások a 7. hadtest hadbiztosságánál Temesvárott a következő napokon délelőtt 10 órakor eszközöltetnek és pedig:

1897 évi Szeptember 24-én a nagyvárad csapatkórház.

» » » 29-én » debreczeni »

» » Október 1-én az aradi »

» » » 5-én a szegedi »

részére.

A körülbelüli évi kereseti összeg

a nagyvárad csapatkórházánál	14.849	frt.
a debreczeni »	6.744	»
az aradi »	7.418	»
a szegedi »	5.797	frtot

tesz ki.

A teljertalmú hirdetmény 1897 évi Szeptember hó 5-én a »Temesvárer-Zeitung«-ban tétetett közzé és az a 7. hadtest területén lévő valamennyi katonai kórházoknál és államparancsnokságoknál, továbbá az aradi, temesvári, nagyvárad, debreczeni és szegedi kereskedelmi és iparkamaráknál, végre Arad, Debreczen, Temesvár, Szeged, Versecz, Páncsova, Nagyvárad és Hódmező-Vasárhely sz. kir. városok tanácsánál betekinthező.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

SZOTYORI NAGY KÁROLY

MAGÁN

ZENE-AKADÉMIAJA

DEBRECZEN, Teleki-utca 2175. sz. Telefon 230. sz.

Tanszakok: (az elemi oktatástól a legmagasabb művészi kiképezésig fiú és lány gyermekek s felnőttek számára)

Zongora, ének, hegedű, gordonka, orgona, zeneelmélet és kamarazene.

Tanárok: (Az orsz. magyar kir. zeneakadémiát végzett okleveles tanárok) Szotyori Nagy Károly igazgató zeneművész.

P. Nagy Zoltán tanár, Tóth Árpád tanár, Friedmann Samu tanár.

Felügyelő: Szotyori Nagy Károlyné Csilléry Gizella.

Oktatás: Az orsz. magyar kir. zeneakadémia tanterve alapján történik.

Tanfolyamok: Előkészítő osztály: (Zenei dedó 7—8 éves gyermekek számára.)

Alsó osztály: (Kezdők számára) Két évfolyam.

Középső osztály: (Haladók számára) Három évfolyam.

Kiművelési osztály: Három évfolyam.

Karének osztály: külön a növendékek és külön ur-hölgyek számára.

Egyes osztályokba a növendékek korlátozott számban vétetnek fel.

A tanórák a többi iskolák órához lesznek alkalmazva.

A szülők minden esetben értesítetnek gyermekeikről.

Beiratási díj, tandíj és egyebekről bővebben a tájékoztató szolgál.

Beiratások tartatnak d. e. 9-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

Az iskolai év szeptember 11-én nyitattik meg.

Felvilágosításokkal és tájékoztatóval szívesen szolgál az igazgató.

Debreczen, 1897. Augusztus hó.

Szotyori Nagy Károly,
igazgató.

Teleki-utca 2175. sz.

Telefon 230. sz.

Nyomatott Hoffman és Társa könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.